

Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma

Sümmani Ekici*

Emre Belli**

Ali Gürbüz**

Özet

Bu araştırmanın amacı; Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve okuma alışkanlıklarının bölümlere ve cinsiyetlere göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılmasıdır..

Araştırmada okuma düzeyi hakkında veriler elde etmek için; Gömlüksiz (2004) tarafından geliştirilmiş ‘‘kitap okumayı sevmeye ilişkin görüşler’’ adlı ölçek 62’si kız 90’ı erkek olmak üzere 152 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında frekans, crosstabs, betimsel istatistik, bağımsız grupta t-testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova), farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak içinde Tukey testi uygulanmıştır.

Yapılan çalışmada cinsiyetler arası okuma düzeyleri sonuçlarına göre; etki ($p=,023$) istek ($p=,014$) yarar ($p=,002$) sevgi ($p=,000$) ve alışkanlık ($p=,000$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanırken; gereklilik ($p=,286$) alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. ($p<0,05$)

Bölümler arası okuma düzeyleri sonuçlarına göre ise: istek ($p=,000$) alışkanlık ($p=,001$) yarar ($p=,024$) sevgi ($p=,046$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanırken; gereklilik ($p=,519$) ve etki ($p=,140$) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. ($p<0,05$)

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Kitap Okuma, Okuma Alışkanlığı

* Muğla Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. (Yrd.Doç.Dr.) ekicis@mu.edu.tr.

** Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, BES ABD emrebelli@hotmail.com.

***Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, BES ABD aligurbuz@hotmail.com.

A survey about reading book of Muğla University Physical Education and Sport School students

Sümmani Ekici*

Emre Belli**

Ali Gürbüz**

Abstract

The aim of this study; Muğla University, Physical Education and Sports School students to read about books and reading habits of determining section and researching of reading habits differences between each departments.

Research to obtain data about the reading level; developed by Gömleksiz (2004), “love to read opinions on books” named scale is applied on 62 female to 90 male to 152 students. Evaluation of the data obtained in the program of SPSS frequencies, crosstabs, descriptive statistics, independent groups t-test and one-way analysis of variance (ANOVA), differences arising from the group to find out which part of the Tukey test were applied.

Configuration study of gender and reading level, according to the results; effect ($p = ,023$) to ($p = ,014$) benefits ($p = ,002$) love ($p = ,000$) and habits ($p = ,000$) the significant differences in size were found; requirements ($p = ,286$) is found significant differences in the size. ($p < 0.05$)

Part of reading levels between departments according to the results are: request ($p = ,000$) habit ($p = ,001$) benefits ($p = ,024$) love ($p = ,046$) significant differences in the size was found; requirements ($p = ,519$) and effect ($p = ,140$) is found significant differences in the size. ($p < 0.05$)

Keywords: Physical Education, Reading Book, Reading Habit

* Muğla University. School of Physical Education and Sports (Asist Prof.) ekicis@mu.edu.tr.

**Muğla University. Enstitute of Social Sciences emrebelli@hotmail.com.

**Muğla University. Enstitute of Social Sciences aligurbuz@hotmail.com.

Giriş

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığının durumunu veya düzeyini daha iyi öğrenebilmek ve söz konusu alana doğrudan veya dolaylı olarak etki eden faktörleri daha iyi anlayabilmek için öncelikle okuma kavramının tanımı üzerinde durmak yararlı olacaktır. Yalın biçimiyle okuma, 'basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organlarımız yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama, yorumlama şeklinde tanımlanabilir (Özdemir, 1997). Okuma farklı isimler tarafından, yazar ve okur arasındaki etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir (Akyol, 2006). İnsanın anlama ve bilgi edinme yollarından birisidir. (Özbay, 2006). Bir başka tanıma göre; bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel, 1999). Okuma insanların kendi aralarında kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organları yoluyla algılanıp beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi işlemi (Yalçın,2002), sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı, anlamlandırmayı gerektiren bir düşünme süreci olarak tanımlanmıştır (Sever, 2004). Eğitimle kişinin bilgi, beceri, anlayış ve kavrama gücünde değişiklik gerçekleştirmektir (Taba, 1962).

Her meslek gibi sporda, eğitim yoluyla kazandırılmakta, çağdaş insan kişiliğinin oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır (Filiz, 2004). Okuma kültürüne sahip olmuş öğrenciler mezun olduktan sonra mesleklerinde de o ölçütte başarılı olacak bu da ülkenin gelişmişlik seviyesine etki edecektir. Gelişmiş ülkelerde okuma alışkanlığının yüksek olması da bu görüşün yadsınamaz bir gerçek olduğunu göstermektedir. Okuma çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılmalı bireylerle mümkündür (Gömleksiz, 2004).

Günümüzde eğitime geleneksel anlamların dışında farklı anlamlar yüklenmektedir. Eğitim sadece okuma, yazma ve matematik gibi temel alanlarda öğretim yapmanın ötesinde bir anlam kazanmıştır (Çağlar, 2001). Eğitime yeni ve alışılmadık dışında anlamların yüklendiği günümüz toplumunun bireylerinin, eleştirel düşünebilen, yaratıcı niteliklerine sahip ve problem çözme yeteneği gelişmiş olması beklenmektedir (Gömleksiz,2004). Bireylerin böyle bir eğitim sürecinden geçmesinin beklenmesinin amacı; ülkenin insan gücünü aydınlatmak ve bağımsız, başı dik, üretici ve ürettiğinin hakkını isteyen bir toplum yaratmaktır' (Sarıhan, 2003).

Okuma alışkanlığı okuma eylemine olan eğilimin yansımasıdır ve her eğilimin derinliği söz konusu eğilime ne kadar erken çağlarda başladığına bağlı olarak farklılıklar gösterir. Bireysel alışkanlıkların güçlü olmasını sağlayan en önemli etken alışkanlığa yapılan eğilimin erken yaşlarda başlamasıdır. Okuma alışkanlığının da ilerleyen yaşlarda kalıcı olabilmesi için erken yaşlarda kazanılması önemlidir. Bu nedenle bireyin okuma alışkanı olmasında iki kurumun önemli görevleri vardır. Bunlardan ilki aile, ikincisi ise kütüphanelerin de içinde bulunduğu eğitim kurumlarıdır (Odabaş ve Ark., 2008).

Okuma bireye günlük konuşma diline geliştirme anlamında da yardımcı olmaktadır. Okuma alışkanlığına sahip bireyin Türkçeye hakimiyeti, sözcükleri etkili ve vurgulu bir şekilde kullanma olanağı daha yüksektir. Dilin, iletişimi gerçekleştiren, tarihe, günümüze ve geleceğe ışık tutan yönleri dilin öğretimini de zorunlu kılmış ve dil öğretimi ile ilgili farklı yaklaşımların doğmasına yol açmıştır. Bugüne kadar kullanılan dil öğretimi izlencelerinin tarihsel süreç içerisindeki değişimi, dilin gelenekle geleceğin arakesit noktasında yer alıp her an hem aynı hem de başka olmasının sonucudur (Vardar, 2001).

Okuma çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılınmış bireylerle mümkündür. Çünkü toplumun gelişmeler ve değişmelere uyum sağlaması, bu bilincin sağlanması ile söz konusudur (Bircan ve Tekin, 1989). Ülkemizde okuma düzeyinin düşük olduğu sürekli vurgulanır. Bu noktada ilginç bir paradoks söz konusu. Okuryazar oranı arttıkça okuma düzeyi düşmektedir (Okay, 2004). Oysa okuryazarlık yeteneği ile eğitim arasında yakın bir ilişki vardır. Okuma-yazma yeteneği, dünya metinlerini okuma ve yorumlama için gerekli bilgi ve becerileri kazanma, bu metinlere ilişkin değerlendirme ve incelemeler yapmayı içerir. Bu yönüyle okuryazarlık yerel, ulusal ve küresel ekonomi ile kültür ve politikaya katılmak için insanları gerekli becerilerle donatır (Kellner, 2002; Gömleksiz, 2004).

Dil, birtakım becerileri kapsar. Bunlar anlama ve anlatma becerileridir. Dil öğretiminin temel amacı, anlama ve anlatma becerilerinin tümünü eşzamanlı olarak geliştirmektir. Anlama ve anlatma edimleri, dört temel beceriden oluşur. Bunlar içerisinde anlama alanını okuma ve dinleme; anlatma alanını ise konuşma ve yazma becerileri oluşturur (Yalınkılıç, 2007). Dört temel dil becerisinden biri ve en önemlisi sıklıkla eksikliğini dile getirdiğimiz okuma becerisi ve alışkanlığıdır. Okuma alışkanlığına sahip bir bireyin buna paralel olarak dil becerisini de geliştireceği bir gerçektir. Yapılacak bir iş görüşmesinde ilk izlenimin çok önemli olduğu bilinen bir gerçektir. Buna sağlayacak özelliklerde görünüş ve diksiyondur. Bu özelliğe sahip bir birey

de toplumda kendini daha iyi ifade etme imkanı bulacak ve öz güvenin gelişmesini sağlayarak bireyin hedeflerini gerçekleştirmede avantaj sağlayacaktır.

Yöntem

Bu araştırmanın amacı; Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve okuma alışkanlıklarının bölümlere ve cinsiyetlere göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılmasıdır.

Araştırmanın evrenini Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğrenciler oluştururken, örneklem grubunu ise 62'si kız, 90'ı erkek olmak üzere 152 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilmiş otuz maddelik beşli Likert tipi olan ve okumanın sevme, gereklilik, etki, yarar, alışkanlık ve istek durumlarını ölçmek için geliştirilen, altı alt faktörü bulunan "Kitap Okumayı Sevmeye İlişkin Görüşler" adlı ölçek kullanılmıştır. Anketler öğrencilere sınıf ortamında tek tek dağıtılarak toplanmıştır.

Olumlu ifadeli maddeler "***tamamen katılıyorum***" seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanırken, olumsuz ifadeli maddeler ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmıştır. Öğrencilerin tutum maddelerine katılma derecelerine ilişkin belirlenen puan aralıkları ise şöyle belirlenmiştir: Tamamen Katılıyorum: 4.21-5.00, Katılıyorum: 3.41-4.20, Kısmen Katılıyorum: 2.61-3.40, Katılmıyorum: 1.81-2.60, Hiç Katılmıyorum: 1.00-1.80.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 16.0 İstatistik Paket Programından yararlanılmış anlamlılık düzeyi ($P < 0,05$) olarak alınmıştır.

Araştırmada demografik özelliklerin belirlenmesinde frekans analizi ve crosstabs, katılımcıların genel ortalamalarını bulmak için betimsel istatistik, cinsiyetler arası farkı belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi, bölümler arası farklılıkları belirlemek için tek yönlü varyans (Anova) analizi ve farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak içinde Tukey testi uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Katılımcıların Bölümlere Göre Cinsiyetlerine İlişkin Kişisel Bilgiler

Bölüm	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Spor Yöneticiliği	13	37,1	22	62,9	35	100
Rekreasyon	14	36,8	24	63,2	38	100
Antrenörlük Eğitimi	17	44,7	21	55,3	38	100
Beden Eğitimi ve Spor	18	43,9	23	56,1	41	100
Toplam	62	40,8	90	59,2	152	100

Bölümlere göre cinsiyetlerin dağılımlarına bakıldığında spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin %37,1'inin kız, %62,9'unun erkek; rekreasyon bölümü öğrencilerinin %36,8'inin kız, %63,2'sinin erkek; Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin %44,7'sinin kız, %55,3'ünün erkek; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise %43,9'unun kız, %56,1'inin erkeklerden oluşurken; toplamda ise çalışmaya katılanların %40,8'ini kız öğrenciler, %59,2'sini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların Yaşlarına Göre Cinsiyetlerine İlişkin Kişisel Bilgiler

Yaş	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
18-20	21	46,7	24	53,3	45	100
21-24	32	36,0	57	64,0	89	100
25 ve üstü	9	50,0	9	50,0	18	100
Toplam	62	40,8	90	59,2	152	100

Yaşlara göre cinsiyet dağılımına bakıldığında 18-20 yaş arasındaki grubun %46,7'sinin kız, %53,3'ünün erkek; 21-24 arasındakilerin %36'sının kız, %64'ünün erkek; 25 ve üstündeki grup da ise erkek ve kız öğrencilerin eşit oranda oldukları görülmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Sınıflarına Göre Cinsiyetlerine İlişkin Kişisel Bilgiler

Sınıf	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
1.Sınıf	22	42,3	30	57,7	52	100
2.Sınıf	17	50	17	50	34	100
3.Sınıf	8	32,0	17	68,0	38	100
4.Sınıf	15	36,6	26	63,4	41	100
Toplam	62	40,8	90	59,2	152	100

Yaşlara göre cinsiyet dağılımına bakıldığında 1.Sınıf öğrencilerinin % 42,3'ünün kız, % 57,7 sinin erkek, 2. Sınıf öğrencilerinin %50'sinin kız, %50sinin erkek, 3.Sınıf öğrencilerinin % 32'sinin kız, % 68'inin erkek ve 4.Sınıf öğrencilerinin ise %36,6'sının kız %63,4'ünün erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Kitap Okuma Düzeylerinin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	t	P(sig.)
Alışkanlık	Kız	62	4,33	,965	2,830	,000*
	Erkek	90	3,75	,794		
Gereklilik	Kız	62	4,20	,673	1,418	,286
	Erkek	90	4,08	,704		
İstek	Kız	62	4,08	,806	2,764	,014*
	Erkek	90	3,71	,940		
Etki	Kız	62	4,27	,781	2,822	,023*
	Erkek	90	3,97	,764		
Sevgi	Kız	62	4,11	,804	3,200	,000*
	Erkek	90	3,58	,589		
Yarar	Kız	62	4,41	,661	1,845	,002*
	Erkek	90	4,08	,565		

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde alışkanlık (p=,000) etki,(p=,023), istek (p=,014), sevgi (p=,000) alt yarar (p=,002) alt boyutlarında kız öğrenciler lehinde anlamlı farklılıklara rastlanırken; gereklilik (p=,286) alt boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (p<0,05)

Tablo 5: Sevgi Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okumayı Sevmeye İlişkin Görüşler	Erkek(n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
1	Kitap okumayı sevmiyorum.	3.55	1,152	3.96	1,342
3	Kitap okumanın sıkıcı olduğunu düşünüyorum.	3.28	0,918	4,27	0,943
5	Kitap okumaktan nefret ediyorum.	4.18	0,970	4,43	0,985
6	İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum.	4.28	0,851	4,46	1,003
8	Boş zamanlarımda kitap okumak hoşuma gider.	3.28	0,950	3,96	1,070
16	Yabancı klasikleri okumayı seviyorum.	2,58	1,262	3,59	1,234
20	Türk klasiklerini okumayı seviyorum.	3.46	1,029	4,20	0,851

Tablo 5’te kitap okumayı sevmeye ilişkin erkek ve kız öğrencilere ait görüşlerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. ‘Kitap okumaktan nefret ediyorum’ görüşü kız öğrenciler tarafından *hiç katılmıyorum* düzeyinde cevaplandırılırken; erkek öğrenciler *katılmıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. ”Kitap okumanın sıkıcı olduğu” hakkındaki soruya kız öğrenciler *hiç katılmıyorum* erkek öğrenciler ise *katılmıyorum* diye cevaplandırmışlardır.”İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum” yönündeki görüş iki grup tarafından da benimsenmemiştir.

”Yabancı klasikleri seviyorum” görüşüne kız öğrenciler *katılıyorum* düzeyinde, erkek öğrenciler *katılmıyorum* düzeyinde; ”Türk klasiklerini okumayı seviyorum” görüşüne ise kız öğrenciler *tamamen katılıyorum*, erkek öğrenciler ise *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Sevmeye alt boyutuna ilişkin görüşlere verilen cevaplara bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kitap okumayı daha çok sevdikleri görülmektedir.

Tablo 6: Alışkanlık Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Görüşler	Erkek (n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
2	Kitap okuma alışkanlığım yok.	3,17	1,147	3,87	1,180
7	Hiç kitap okumuyorum.	3,70	1,106	4,37	0,891
18	Kitap okuma hızlı düşünme alışkanlığı kazandırır.	4,11	1,037	4,45	0,961
27	Gelişigüzel kitap okumam, kitap konusunda seçiciyim.	3,84	0,941	4,16	0,881

Erkek ve kız öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin verileri incelendiğinde ‘‘gelişigüzel kitap okumam kitap konusunda seçiciyim’’ görüşüne her iki grupta ***katılıyorum*** düzeyinde cevap vermişlerdir. ‘‘Kitap okuma alışkanlığım yok’’ görüşüne kız öğrenciler ***katılmıyorum*** erkek öğrenciler ***kısmen katılıyorum***; ‘‘hiç kitap okumuyorum’’ görüşüne kız öğrenciler ***hiç katılmıyorum***, erkek öğrenciler katılmıyorum; ‘‘kitap okuma hızlı düşünme alışkanlığı kazandırır’’ görüşüne ise kız öğrenciler ***tamamen katılıyorum*** erkek öğrenciler ise ***katılıyorum*** düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Alışkanlık alt boyutuna ilişkin görüşlere verilen cevaplara bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kitap okuma alışkanlıklarının daha çok gelişmiş olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Gereklilik Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okumayı Gerekli Bulmaya İlişkin Görüşler	Erkek (n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
4	Kitap okumayı gereksiz buluyorum.	4,35	0,852	4,58	0,758
9	Okumanın öneminin yeterince kavranmadığı inancındayım.	3,66	1,217	3,72	1,369
11	Kitap okumayı gerekli buluyorum.	3,84	1,207	4,25	1,007
13	Gazete okumayı gereksiz buluyorum.	4,45	0,926	4,25	1,085

Kitap okumanın gerekliliği hakkındaki görüşlere verilen cevaplar incelendiğinde ‘‘kitap okumayı gereksiz buluyorum’’ ve ‘‘gazete okumayı gereksiz buluyorum’’ görüşüne her iki grup da ***hiç katılmıyorum*** düzeyinde görüş bildirmişlerdir. ‘‘Okumanın öneminin yeterince kavranmadığı inancındayım’’ görüşüne her iki grupta ***katılıyorum*** derken; ‘‘Kitap okumayı gerekli buluyorum’’ görüşüne erkek öğrenciler ***katılıyorum*** kız öğrenciler ise ***tamamen katılmıyorum*** düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu verilere göre kız öğrencilerin

daha fazla olmakla birlikte her iki grubunda kitap okumanın gerekliliği üzerinde hem fikir olduğu görülmektedir.

Tablo 8: İstek Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okumaya İstekli Olmaya İlişkin Görüşler	Erkek (n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
10	İyi bir okuyucu olabileceğime inanıyorum.	3,67	1,099	4,06	1,022
12	Okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum.	3,62	1,147	3,91	1,120
29	Kendime ait bir kitaplığımın olmasını istiyorum.	3,92	1,103	4,25	0,766

“İyi bir okuyucu olabileceğime inanıyorum” ve “okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum” görüşlerine her iki grupta *katılıyorum* derken; “Kendime ait bir kitaplığımın olmasını istiyorum” görüşüne ise erkek öğrenciler *katılıyorum*, kız öğrenciler ise *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Buna göre kızların daha fazla olmakla birlikte her iki grubunda kitap okumaya karşı istekli olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Etki Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okumanın Etkisine İlişkin Görüşler	Erkek (n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
14	Gazetelerin etki alanının çok geniş olduğuna inanıyorum.	3,75	1,274	3,80	1,142
17	Kitap okuma insanları ve dünyayı daha iyi anlamamızı etkiler.	4,04	0,898	4,29	0,964
25	Farklı tür kitaplar okumak hayata bakış açımızı etkiler.	3,95	0,885	4,45	0,803
30	Okuma becerisinin sınavlardaki başarıyı olumlu yönde etkilediğine inanıyorum.	4,16	1,041	4,50	0,882

Okumanın etkisine ilişkin görüşler incelendiğinde erkek öğrenciler *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirirken; kız öğrenciler ise sadece “Gazetelerin etki alanının çok geniş olduğuna inanıyorum” görüşüne *katılıyorum* derken, diğerlerine *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Buna göre kız öğrenciler daha fazla olmakla birlikte her iki

grupta gazete ve kitap okumanın, insanları ve dünyayı daha iyi anlamamızı sağladığı, hayata bakış açısını değiştirdiğini ve sınavlardaki başarıyı olumlu yönde etkilediğini benimsemişlerdir.

Tablo 10: Yarar Alt Boyutuna İlişkin Görüşler

Madde No	Kitap Okumanın Yararına İlişkin Görüşler	Erkek (n:90)		Kız (n: 62)	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss
15	Okuma duyguları ifade etme kolaylığı sağlar.	4,17	0,868	4,35	0,925
19	Okuma zihinsel kapasitemizi artırır.	4,25	0,742	4,53	0,740
21	Okuma hayal dünyamızı geliştirir.	4,12	0,871	4,43	0,861
22	Okuma çok yönlü düşünme becerisi oluşturur.	4,18	0,685	4,53	0,645
23	Kitap okuma analiz, sentez ve yorumlama becerisini geliştirir.	4,22	0,746	4,53	0,670
24	Okuma bilmediğimiz dünyaların kapılarını açar.	3,94	0,865	4,33	0,848
26	Okuma sayesinde geçmişle günümüz arasında bağlantı kurabiliriz.	3,75	0,997	4,17	0,896
28	Okumanın vizyonumuzu geliştirebileceği inancındayım.	3,98	0,999	4,38	0,732

Kız ve erkek öğrencilerin kitap okumanın yararına ilişkin görüşleri incelendiğinde ‘‘Okuma duyguları ifade etme kolaylığı sağlar’’, ‘‘Okuma hayal dünyamızı geliştirir’’, ‘‘Okuma çok yönlü düşünme becerisi oluşturur’’, ‘‘Okuma bilmediğimiz dünyaların kapılarını açar’’, ‘‘Okumanın vizyonumuzu geliştirebileceği inancındayım’’ görüşlerine erkek öğrenciler *katılıyorum* derken; kız öğrenciler ise *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuç kız öğrencilerin bu görüşlere daha çok katıldıklarını göstermektedir.

‘‘Okuma zihinsel kapasitemizi artırır’’ ve ‘‘Kitap okuma analiz, sentez ve yorumlama becerisini geliştirir’’ görüşlerine her iki grupta *tamamen katılıyorum* derken; ‘‘Okuma sayesinde geçmişle günümüz arasında bağlantı kurabiliriz’’ görüşüne ise her iki grupta *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Genel olarak aritmetik ortalamalara

Ekici, S.; Belli, E.; Gürbüz, A. (2009). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 6:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

bakıldığında, her iki grubun da kitap okumanın yararını kabul etmekle beraber, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bu düşüncüyü daha fazla benimsedikleri söylenebilir.

Tablo 11. Katılımcıların Bölümlere Göre Kitap Okuma Düzeylerindeki Farklılıklarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Bölüm	N	Ortalama	Std. Sapma	F	P(sig.)
Alışkanlık	Spor Yöneticiliği	35	4,18	,710	6,155	,001*
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	3,78	,768		
	Antrenörlük Eğitimi	38	4,39	1,197		
	Rekreasyon	38	3,64	,686		
Gereklilik	Spor Yöneticiliği	35	4,24	,557	,759	,519
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	4,17	,725		
	Antrenörlük Eğitimi	38	4,00	,658		
	Rekreasyon	38	4,11	,798		
İstek	Spor Yöneticiliği	35	4,24	,793	7,534	,000*
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	3,49	,943		
	Antrenörlük Eğitimi	38	4,15	,793		
	Rekreasyon	38	3,61	,850		
Etki	Spor Yöneticiliği	35	4,35	,572	1,852	,140
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	4,01	,852		
	Antrenörlük Eğitimi	38	4,07	,838		
	Rekreasyon	38	3,96	,785		
Yarar	Spor Yöneticiliği	35	4,47	,491	3,251	,024*
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	4,19	,614		
	Antrenörlük Eğitimi	38	4,20	,655		
	Rekreasyon	38	4,03	,659		
Sevgi	Spor Yöneticiliği	35	3,95	,690	2,729	,046*
	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	41	3,77	,767		
	Antrenörlük Eğitimi	38	3,95	,799		
	Rekreasyon	38	3,54	,587		

*: p<0,05

Tablo 11’de görüldüğü üzere alışkanlık (p=,001) istek (p=,000), sevgi (p=,046) yarar (p=,024) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanırken; gereklilik (p=,519) ve etki (p=,140) alt boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (p<0,05) Yapılan çoklu karşılaştırma sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Katılımcıların Bölümlere Göre Kitap Okuma Düzeylerindeki Farklılıkların Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Post Hoc (Tukey Testi)		Ortalama Arası Fark	Anlamlılık
	Karşılaştırma			
Alışkanlık	Spor Yöneticiliği	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	,405	,182
		Antrenörlük Eğitimi	-,209	,733
		Rekreasyon	,540	,042*
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	Antrenörlük Eğitimi	,195	,011*
		Rekreasyon	,195	,899
		Antrenörlük Eğitimi	,750	,001*
İstek	Spor Yöneticiliği	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	,751	,001*
		Antrenörlük Eğitimi	,089	,970
		Rekreasyon	,633	,010*
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	Antrenörlük Eğitimi	-,661	,004*
		Rekreasyon	-,118	,927
		Antrenörlük Eğitimi	,543	,030*
Yarar	Spor Yöneticiliği	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	,279	,197
		Antrenörlük Eğitimi	,274	,226
		Rekreasyon	,442	,013*
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	Antrenörlük Eğitimi	-,005	1,000
		Rekreasyon	,162	,641
		Antrenörlük Eğitimi	,167	,631
Sevgi	Spor Yöneticiliği	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	,185	,677
		Antrenörlük Eğitimi	,004	1,000
		Rekreasyon	,409	,074
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	Antrenörlük Eğitimi	-,180	,678
		Rekreasyon	,224	,506
		Antrenörlük Eğitimi	,405	,070

*: p<0,05

Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; alışkanlık alt boyutunda yöneticilik ile rekreasyon (p=,042), beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile antrenörlük eğitimi (p=,011), antrenörlük eğitimi ile rekreasyon bölümleri (p=,001) arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; antrenörlük eğitimi ($\bar{X}=4,39\pm 1,197$) ve spor yöneticiliği ($\bar{X}=4,18\pm 0,710$) bölümü öğrencilerinin, rekreasyon ($\bar{X}=3,64\pm 0,686$) ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{X}=3,78\pm 0,768$) bölümü öğrencilerine oranla daha fazla kitap okuma alışkanlıklarına sahip oldukları görülmektedir.

İstek alt boyutunda spor yöneticiliği ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği (p=,001), spor yöneticiliği ile rekreasyon (p=,010), beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile antrenörlük eğitimi

($p=,004$), antrenörlük eğitimi ile rekreasyon bölümü arasında anlamlı farklılıklar vardır ($p=,030$). Buna göre spor yöneticiliği ($\bar{x}=4,24 \pm 0,793$) ve antrenörlük eğitimi ($\bar{x}=4,15 \pm 0,793$) bölümü öğrencilerinin, rekreasyon ($\bar{x}=3,61 \pm 0,850$) ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği ($\bar{x}=3,49 \pm 0,943$) bölümü öğrencilerine oranla daha fazla kitap okumaya istekli oldukları görülmektedir.

Yarar alt boyutunda spor yöneticiliği bölümü ile rekreasyon bölümü arasında anlamlı farklılıklar vardır ($p=,013$). Buna göre spor yöneticiliği ($\bar{x}=4,47 \pm 0,491$) bölümü öğrencilerinin rekreasyon ($\bar{x}=4,03 \pm 0,659$) bölümü öğrencilerine oranla kitap okumanın faydaları konusunda daha olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

Sevgi alt boyutunda varyans analizinde anlamlı farklılıklar çıkmasına rağmen ($p=,046$) çoklu karşılaştırma testinde bölümler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları cinsiyet ve bölümlere göre araştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Erkek ve kız öğrencilerin kitap okumanın sevgi, alışkanlık, istek, etki ve yarar boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenirken; gereklilik alt boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Kız öğrencilerinin bütün alt boyutlardan aldıkları puanların aritmetik ortalamasının erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre kız öğrenciler kitap okumaya erkek öğrencilere oranla daha fazla önem vermektedirler. Buna benzer bulgular Yalınkılıç'ın (2007) Türkçe öğretmenleri ve Gömleksiz'in (2004) Eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adayları öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarda da tespit edilmiştir. Odabaş ve ark. (2008) yılında Üniversite Öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kitap okumaya daha fazla istekli oldukları sonucuna varmışlardır. Filiz (2004) beden eğitimi ve spor yüksekokulunda yaptığı çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla kitap okuduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular çalışmamızı destekler niteliktedir.

Bölümlere göre yapılan değerlendirmede kitap okumanın sevgi, istek, yarar ve alışkanlık boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken; gereklilik ve etki boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Buna göre antrenörlük ve yöneticilik bölümü öğrencileri, rekreasyon ve öğretmenlik bölümü öğrencilerine oranla kitap okumaya daha fazla önem vermektedirler. Bu bulguda özellikle geleceğin öğretmen adayları olan öğretmenlik bölümü öğrencilerinin antrenörlük ve yöneticilik bölümlerinin gerisinde kalması düşündürücüdür. Aynı zamanda

gruplar genel olarak kitap okumaya karşı olumlu görüş bildirmesine karşın diğer bölümlerdeki öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında ortalamanın bir hayli düşük olduğu görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak Muğla üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerde okuma bilincinin yeterince yerleşmediği sonucuna varabilir, elde edilen verilerden hareketle şu önerilerde bulunabiliriz.

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine panel, sempozyum, konferans vb. gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmeli ve okumanın faydaları ve gerekliliği hakkında bilinçlendirilmelidir. Öğrenciler kitap, dergi ve gazete okumaya özendirilmelidir. Öğrencilere okuma etkinliğinin sadece sınavları geçmek için bir araç olmadığı aynı zamanda sosyalleşmelerini sağlayacak kültürel ve eleştirel bir bakış açısı getirecek önemli bir kaynak olduğu anlatılmalıdır. Öğrencilere kütüphane kullanımını yaygınlaştırması için sürekli telkinlerde bulunulmalı, araştırmaya yönelik ödev ve projeler verilmelidir. Ayrıca okul bünyesinde okuma kulüpleri oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

1. **Akyol H.;**Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri, Kök Yayıncılık, 2006 Ankara.
2. **Bircan İ., Tekin M.;** Türkiye’de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22 (1), ss.393-410.1989 Ankara.
3. **Çağlar A.;** 21. Yüzyılda Okulun Değişen Rolünün Yeni Eğilimlere İlişkin Bazı İyimser Öngörüler.21, Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi. (Birinci Baskı), Sedar Eğitim Araştırma Yayıncılık Ltd. Şti, ss. 81-94, 2001 İstanbul.
4. **Demirel Ö.;** İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, MEB Yayınları.1999 İstanbul.
5. **Filiz K.;** Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Meslekle İlgili Okuma ve Araştırma Alışkanlıkları, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 2. 2004 Ankara.
6. **Gömlüksiz M.N.;**Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 1, Sayı 1. 2004.
7. **Kellner D.;**Yeni Teknolojiler-Yeni Okur Yazarlıklar, Yeni Binyılda Eğitimin Yeniden Yapılandırılması, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Mayıs, 2 (1), ss.107-132. 2004.
8. **Odabaş H., Odabaş Z.Y., Polat C.;** Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği, Bilgi Dünyası, 9(2) ss.431-465, 2008 Ankara.
9. **Okay O.;** Okumayan Toplum. Türk Dili, Sayı: 629, ss.411-424. 2004.
10. **Özbay M.;** Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II. Öncü Basımevi, 2006 Ankara.
11. **Özdemir E;** Eleştirel Okuma. 2. bs.Ümit Yayıncılık, 1997 Ankara.
12. **Sarıhan Z.;** Öğrencilere Kitap Okutmak İçin Masrafsız Bir Proje, Okullarda Her Ay Bir Kitap, Yaşadıkça Eğitim, Ekim-Aralık ss.31-34. 2003.
13. **Sever S.;** Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme, Anı Yayıncılık, 2004 Ankara.
14. **Taba H.;** Curriculum Development Theory and Pratica, Harcourt, Brace and World Inc, 1962 New York.
15. **Yalçın A.;** Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar, Akça Yayınları, 2002 Ankara.
16. **Yalınkılıç K.;** Türkçe Öğretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşleri, Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı:1. 2007.
17. **Vardar B.;** Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri, Multilingual Yayınları, 2001 İstanbul.